

2018/087

ONTVANGEN 08 NOV. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool
College van Bestuur
Postbus 30030
9700 RM GRONINGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 05 NOV 2018

Betreft Besluit Macrodoelmatigheid hbo Master Operational Leadership in
Performing Arts

Onze referentie
1433913

Uw brief van
10 juli 2018

Uw referentie
O&O 185033

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 10 juli 2018, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 10 juli 2018, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo masteropleiding Operational Leadership in Performing Arts als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 16 oktober 2018, kenmerk 2018/087, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo masteropleiding Operational Leadership in Performing Arts als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
1433913

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hanzehogeschool deeltijd hbo Master Operational Leadership in Performing Arts Amsterdam	2018/087	16/10/2018

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 10/07/2018 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna ook: de commissie) het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool om de hbo master Operational Leadership in Performing Arts (hierna: OLIPA) als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 10/07/2018 met kenmerk O&O 185033). Aanvrager is op 02/08/2018 in de gelegenheid gesteld om aanvullende informatie te leveren. Op 28/09/2018 was de aanvraag voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is deze door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Hanzehogeschool om de hbo master OLIPA als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master OLIPA in Amsterdam aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Taal & Cultuur in de subsector Kunst. De opleiding omvat 60 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden.

De hbo master OLIPA beoogt studenten op te leiden als leider, coach en kwaliteitsbewaker binnen

het domein van de performing arts. De voorgenomen opleiding is toegankelijk voor recent afgestudeerden van een Nederlandse docentenopleiding op bachelorniveau binnen het werkveld van de performing arts. Voorts is de opleiding toegankelijk voor de in dit veld werkzame Nederlandse alumni van een uitvoerende bacheloropleiding. Afgestudeerden van de hbo master OLIPA kunnen aan het werk als operational leader binnen de sectoren producties en educaties van het performing arts werkveld.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in artikel 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo master OLIPA aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de hand van 'De Cultuurverkenning. Ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland' uit 2014 van de Raad van Cultuur (RvC), de 'Verkenning arbeidsmarkt culturele sector' van de RvC en de Sociaal-Economische Raad (SER) van januari 2016, het advies 'Passie gewaardeerd: advies over versterking van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector' uit 2017 van de RvC en tot slot de 'Kunstonderwijs Next Agenda 2016 - 2020' van de Vereniging Hogescholen.

Aanvrager betoogt ten eerste dat de hbo master OLIPA aansluit op de door de RvC in 'De cultuurverkenning. Ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland' genoemde ontwikkelingen en de daaraan gerelateerde uitdagingen binnen de culturele sector (p. 41). Die ontwikkelingen bestaan onder andere uit de overgang van een beleid met een nationale oriëntatie naar een beleid met een internationale oriëntatie. Voorts haalt de digitalisering de traditionele verdienmodellen onderuit, terwijl daarvoor nog geen nieuwe verdienmodellen in de plaats zijn gekomen. Verder verliezen de canonieke kunsten terrein. Vergrijzing treedt op en het nieuwe publiek haakt niet aan. Aanvrager stelt zich op het standpunt dat de hbo master OLIPA kan inspelen op deze ontwikkelingen. De commissie deelt dit standpunt.

Uit de recentere 'Verkenning arbeidsmarkt culturele sector' volgt dat binnen de creatieve sector sprake is van een groeiende en kwetsbare groep werkenden met een zwakke inkomens- en onderhandelingspositie (p. 14). In de ogen van de RvC en de SER zijn specifieke maatregelen nodig om de positie van deze werkenden op een maatschappelijk acceptabel niveau te brengen. Volgens aanvrager is het van belang dat performing artists aansturing en coaching ontvangen waarmee ze hun persoonlijk leiderschap kunnen versterken en zo hun zelfredzaamheid kunnen vergroten. Voorts wijst aanvrager erop dat de RvC en de SER in deze verkenning de overheid oproepen om scholing en duurzame inzetbaarheid van werkenden binnen de culturele sector te bevorderen (p. 17). De commissie merkt op dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in reactie op deze verkenning de zorgen deelt van de RvC en de SER over de positie van kunstenaars op de arbeidsmarkt (31 mei 2016, Kamerstuk 29544 nr. 721, p. 2). Zij roept de partners in de culturele en creatieve sector op om een gezamenlijke arbeidsmarktagenda op te stellen, met sectorbrede uitgangspunten voor de korte en middellange termijn. Dit moet leiden tot een versterking van de bereikbaarheid van scholing ter verbetering van de arbeidsmarktpositie van kunstenaars (p. 6). De hbo master OLIPA draagt daaraan bij.

Aanvrager betoogt voorts dat uit het advies 'Passie gewaardeerd: advies over versterking van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector' volgt dat een disbalans bestaat tussen vraag en aanbod. Volgens de RvC ontstaat dit doordat kunst en cultuur vaak worden geproduceerd zonder dat hieraan een directe vraag of opdrachtgever ten grondslag ligt. Hoewel dit vooral geldt voor het domein van de autonome kunsten, is dit volgens aanvrager een signaal dat de cultuursector in zijn algemeenheid gebaat is bij artistiek onderlegde professionals die beschikken over een

onderzoekende houding en daarmee kunnen zorgen voor een betere aansluiting tussen trends, ontwikkelingen en behoeften enerzijds, en aanbod en innovatie anderzijds. Door het ontbreken van een verwijzing naar een pagina en gelet op de omvang van het advies, heeft de commissie dit betoog niet kunnen verifiëren.

Aanvrager verwijst tot slot naar de 'Kunstonderwijs Next Agenda 2016 - 2020' en betoogt in dat verband dat de voorgenomen opleiding aansluit bij de daarin genoemde ambities voor het kunstonderwijs. Één van die ambities vormt het inzetten op Life Long Learning (p. 37). Het kunstonderwijs streeft daarom naar flexibiliteit, transparantie en diversiteit in leerwegen en scholingsmogelijkheden om snel te kunnen inspelen op de veranderende beroepspraktijk (p. 38). Ook hieraan kan de voorgenomen opleiding een bijdrage leveren.

Op grond van de eerste, tweede en vierde bron, concludeert de commissie dat de voorgenomen hbo master OLiPA aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager heeft in het kader van de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte geen beroep gedaan op het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in het kunstonderwijs van 29 november 2013. Daarom heeft de commissie geen aanleiding gezien een minder zware betekenis te geven aan de eisen rond kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarktbehoefte. Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte beroept aanvrager zich op de rapportage 'Haalbaarheidsonderzoek - Master Operational Leadership in Performing Arts' uitgevoerd door DUO onderwijsonderzoek & advies (hierna: onderzoeksbureau DUO). Gelet op het ontbreken van een kwantitatieve onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding, heeft de commissie aanvrager in de gelegenheid gesteld de aanvraag alsnog van een kwantitatieve onderbouwing te voorzien.

Aanvrager heeft in reactie daarop gesteld dat de beschikbare gegevens onvoldoende aanknopingspunten bevatten voor een kwantitatieve onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo master OLiPA. In dit verband verwijst aanvrager naar het ontbreken van voldoende en concrete kwantitatieve gegevens voor de voorgenomen opleiding in het ROA rapport 'Van startende kunstenaar tot gevorderde: De loopbaanontwikkeling van kunstenaars in de eerste vijf jaren na afstuderen' uit 2017, 'De Verkenning arbeidsmarkt culturele sector' van de RvC en de SER uit 2016, 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022' van ROA, en de 'Monitor Kunstenaars en afgestudeerden creatieve opleidingen 2017' van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op grond van deze laatstgenoemde bron betoogt aanvrager evenwel dat door de economische crisis organisaties moesten krimpen en dat daarbij met name is gesneden in de overhead en managementtaken (p. 8). Een deel van deze taken kwam daarom vaak terecht bij personen zonder de noodzakelijke achtergrond of opleiding om deze goed te kunnen vervullen, aldus aanvrager. Aanvrager geeft aan dat de voorgenomen opleiding beoogt een antwoord te bieden op deze ontwikkeling. De commissie is van oordeel dat dit betoog weliswaar als een kwalitatief argument kan worden aangemerkt ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte, maar dat de bron waarnaar aanvrager heeft verwezen dit betoog niet kan dragen. De door aanvrager aangehaalde passage in deze bron gaat namelijk enkel over bezuinigingen in de culturele sector in zijn algemeenheid. Het betoog kan om die reden niet worden betrokken bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte.

Anders dan aanvrager, heeft de commissie gelet op ROA AIS geconstateerd dat deze database opleidingscategorieën bevat die wel degelijk een algemeen beeld van de arbeidsmarktprognose geven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. Nu het aan aanvrager is om de arbeidsmarktbehoefte aan te tonen en aanvrager na indiening van het dossier in de gelegenheid is gesteld om het dossier alsnog van kwantitatieve arbeidsmarktgegevens te voorzien, ziet de commissie geen aanleiding om de gegevens van ROA AIS eigenstandig in de beoordeling te betrekken.

Omdat volgens aanvrager geen kwantitatieve gegevens voorhanden zijn, verwijst aanvrager naar het 'Haalbaarheidsonderzoek - Master Operational Leadership in Performing Arts' van onderzoeksbureau DUO ter ondersteuning van het betoog dat sprake is van een arbeidsmarktbehoefte. Dit bureau heeft onder andere onderzocht wat de vraag is vanuit het werkveld naar afgestudeerden van de voorgenomen opleidingen (p. 4). Er is een enquête onder 24 potentiële werkgevers uitgezet. Daarvan hebben 18 werkgevers gereageerd. Aanvrager stelt onder verwijzing naar dit onderzoek dat ruim driekwart van de respondenten de voorgenomen hbo master een aanwinst vindt binnen het huidig aanbod (p. 26). Voorts wijst aanvrager erop dat 83% van de respondenten denkt dat een diploma van de voorgenomen hbo master voor werkgevers in het algemeen meerwaarde heeft ten opzichte van enkel een bacheloropleiding binnen het performing arts domein (p. 29). De commissie overweegt dat uit deze resultaten kan worden afgeleid dat 15 werkgevers positief tegenover de voorgenomen opleiding staan. Dit betekent echter niet dat dit onderzoek de stelling kan dragen dat sprake is van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, sluit de voorgenomen opleiding aan op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft echter niet aangetoond dat sprake is van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo master OLiPA. Daarom voldoet de aanvraag niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Aanvrager heeft niet betoogd dat het voornemen past bij het profiel van de instelling zoals beschreven in een door de rijksoverheid erkend sectorplan.

Vanaf 10/07/2018 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool om de master OLiPA in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten heeft op 13/07/2018 een pro-forma zienswijze ingediend. Op 21/09/2018 heeft deze hogeschool medegedeeld dat van een nadere inhoudelijke zienswijze wordt afgezien.

Aanvrager heeft de hbo master OLiPA vergeleken met Nederlandse en in het buitenland aangeboden masters. Daartoe verwijst aanvrager naar de bij de aanvraag gevoegde concurrentieanalyse. De commissie merkt op dat voor de beoordeling van de macrodoelmatigheid louter de in Nederland aangeboden masters van belang zijn. Met betrekking tot de in Nederland aangeboden opleidingen kwalificeert aanvrager de volgende opleidingen als verwante opleidingen: de hbo master Begeleidingskunde van de Hogeschool Rotterdam en de Hogeschool van Arnhem Nijmegen, de hbo master Healthy Ageing van de Hanzehogeschool Groningen, de hbo master Sport en Bewegingsinnovatie van de Hogeschool Arnhem Nijmegen, de wo master Psychologie met als richting Arbeid, Organisatie en Gezondheid van de Radboud Universiteit Nijmegen, de wo master Bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit, de hbo master Leiderschap van de Hanzehogeschool Groningen en de post-hbo opleiding Kwaliteits- en Proces management van de Hanzehogeschool Groningen. De commissie constateert dat de hbo master OLiPA een andere doelgroep kent met andere instroomeisen dan de voornoemde opleidingen. Daarbij komt dat de afgestudeerden van die opleidingen veelal niet werkzaam zullen zijn binnen het domein van de performing arts. Deze opleidingen kunnen naar het oordeel van de commissie daarom niet als verwant worden gekwalificeerd.

De naam 'Operational Leadership in Performing Arts' is nog niet in het Croho geregistreerd. Aanvrager heeft te kennen gegeven de naam 'Operational Leadership in Performing Arts' als internationale naam te willen hanteren en 'Operationeel Leiderschap in de Performing Arts' als eerste naam te laten registreren. Aanvrager geeft aan dat 'Performing Arts' de voorkeur heeft boven 'podiumkunsten' of 'uitvoerende kunsten' omdat 'Performing Arts' refereert aan theater, dans en muziek, terwijl de termen 'podiumkunsten' of 'uitvoerende kunsten' sterke connotaties hebben met disciplines als cabaret en mime. Dat zou een te smalle interpretatie met zich

meebrengen. De commissie acht deze onderbouwing navolgbaar en daarom de naam 'Operationeel Leiderschap in de Performing Arts' passend.

Aanvrager heeft een overzicht gemaakt van de instroom in de - naar gesteld - verwante opleidingen. Nu de commissie deze opleidingen niet verwant acht, heeft de commissie de instroom van deze opleidingen niet betrokken bij dit advies.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van de resultaten van het onderzoek van onderzoeksbureau DUO. Aanvrager verwacht in navolging van dat onderzoek dat ongeveer 45 studenten zullen instromen (p. 40). Nu de door aanvrager gestelde verwante opleidingen niet door de commissie als verwant kunnen worden aangemerkt, kan de commissie geen oordeel geven over de vraag in hoeverre deze prognose realistisch is.

Aangezien door aanvrager een arbeidsmarktbehoefte bij criterium a niet is aangetoond en de instroom van de door aanvrager naar voren gebrachte opleidingen niet kan worden betrokken, heeft aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is in het opleidingsaanbod om de hbo master OLiPA binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Amsterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de opleiding hbo master OLiPA te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.